

VIKUSKIFTI

18. AUGUST 2017



Oddagrein
Eirikur Lindenskov
blaðstjóri



Sum at vaða í kyksendi

Lítil framgongd í kjakinum um stöðu okkara síðani floksbýtið í 1906

Kjakið um ríkisrættarligu stöðu Føroya er fyri sovítt ikki so nógv broytt síðani jólafundin í 1888, tá níggu mans stevnu Føroya fólk til fundar í Tinghúsinum at kjakast um at »verja Føroya mál og Føroya siðir...«

Hetta var áðrenn floksbýtið á tingi, sum kom í 1906. Helst vóru hugsjónirnar øðrvísi, enn í dag. Menn – tá vóru tað bara menn, sum tosaðu alment um slíkt, hugsaðu neyv-an um fullveldi – kanska fleiri sóu stórri týðningin í at vera kongi lýðin.

Ta ferðina læs Rasmus Effersøe, sum var sambandsmaður eftir floksbýtið í 1906, yrkingina hjá tí unga Jóannes Patursson, »Nú er tann stundin komin til handa«, sum

tann 22 ára gamli smædni bóndasonurin úr Kirkjubø ikki helt seg til at lesa upp sjálvur.

Nógvur romantikkur er vavdur upp í hendan fundin, sum setti so stór spor eftir seg. Tjóðskaparrørslan vaknaði av hesum fundi, lærdu vit í skúlanum. Og helst gjørdi hon tað.

Tað er bara tað, at í søguskriving, so eftir-rationalisera vit altíð. Vit leggja ein týðning í tað, sum vit halda er hóskaði í dag, men sum als ikki var uppfunnin tá.

Nevermind. Løgtingið í dag er ikki komið so nógv longur. Enn togast fólk um ríkis-rættarligu stöðuna – og eru rúkandi ósamd um, hvørt vit sjálvi skulu átaka okkum sjálvsavgerðarrættin.

Summi vilja altíð leggja okkum í skot-gravir. Men fyri tað, um vit vilja staðfesta okkara sjálvsavgerðarrætt, so er ikki vist, at

vit vilja loysa Føroyar úr danska ríkinum.

Nú er stríð um stjórnarskipan. Løkke sigur, hon er ok. Men Bárður sambands-høvdingur vil hava hann at meina annað. Jørgen er ímóti, tí hann heldur, at stjórnarskipanin er ókristin. Og Jenis er ímóti, tí hon ikki verjir ófødda barnið.

Á onkran hátt er føroyskur politikkur sum at vaða í kyksendi. Vit koma bara ikki víðari. Og vit vilja ikki loysa trupulleikar. Vit velja í stóran mun fólk á ting, sum dyrka ósemjurnar. Fólk sum ikki eru semjusøkj-andi, men sum liva av ósemjum – í hesum føri livir Bárður best, um hann fær sannført okkum um, at til dømis Javnaðarflokkurin er loysingarflokkur – og um ætlaða fólkaatkvøðan kollsigilir. Fær Bárður stríð um loysing á breddan, so væntar hann sær valsigur næstu ferð. Harvið er stöðið lagt.

KVF-STJÓRIN

Stríðist við seg sjálvan seg

– Stjóri, stjórar stjórar...

Soleiðis stigbendi keiþuteknarinn á baksíðuni í Sosialinum einaferð stjóra, sum enn einaferð fór í nýtt stjórarstarv.

Nýggi kringvarpstjórin er ein slíkur »stig-bendur« stjóri. Og nú hevur hann sent eina kærnu til Fjølmiðlanevndina, har hann kærir Kringvarpið fyri fjølmiðlaviðgerð av Lands-sjúkrahúsinum.

Men stjórin á Landssjúkrahúsinum fær sjálvur kærnu á sitt borð, tá hann tekur við starvinum sum kringvarpstjóri. Kærufreistin er fyra viku – og um fyra vikur situr núverandi stjóri á Landssjúkrahúsinum á stjóraskrivstovuni í Kringvaprinum.

Eitt er, at hann kemur í stríð við sjálvan seg. Men hann er eisini komin í stríð við redaktiónina í Kringvarpnum. Spurningurin er so, um hetta er ein fyriboðan um tað, sum koma skal...?

Les eisini blaðið á telefonini



í blaðnum...



Latið nærveruna vera hjá børnunum

Lisbeth Gotved Petersen

Tiðargrein síða 22-23



Sleppur Havnin teim gomlu upp á fjall? Kjaksíða 4

Eingin danskur politikari veit so væl um Føroyar sum Løkke

Bárður Nielsen tekur feil, um hann heldur, at forsætisráðharrin fer so ófyrirheikaður til samrøðu við fjølmiðlar. Hann veit hvat hann skal siga, nær hann skal siga tað, og hvønn hann skal siga tað við

Tað er eingin ivi um, at Bárður Nielsen hevur roynt – og roynir alsamt – at fáa floksfelagan Løkke kollðøma ætlanina um føroyska stjórnarskipan.

Ger Løkke tað, so kollsigilir hon. Og so kann 140 ára gamla jabbið um ríkisrættarligu stöðuna halda fram – og halda lív í flokki-num, sum er til og livir av hesum stríði.

Men Lars Løkke Rasmussen er ein sera gløggur politikari. Hann dugir politiska spæl-ið, kennir tað út í odd og egg. Hann hevur framúr góða vitan um Føroyar – hann dugir at lesa og tosa og skriva føroyskt, fylgir væl við í føroyskum viðurskiptum. Hann er tann danski politikarin nakrantíð, sum kennir so nógv best til føroysk viðurskipti. Og sum tann føroyavinur, hann er, veit hann alt um Føroyar, og hann veit eisini, at hann kann ikki fylgja Sambandsflokkinum og bara vera tvørur.

Tað ber politiskt slett ikki til hjá honum at renna slík ørindi fyri Sambandsflokkin, sjálvt danski Vinstri flokkurin ofta hevur brúk fyri sambandsatkvøðuni á Fólka-tingi. Politikkur er at vilja broytingar, eisini praktiskar broytingar – sjálvt um tær kanska bara hava signalvirði fyri summi.

Tá Sosialurin eftir ólavssøku hittir Løkke her í Havn og spyr, hvat hann heldur um stjórnarskipanaruppskotið hjá lögmanni, so er tað ikki av tilvild, at hann er positivur.

Løkke ger ikki sum føroyskir politikarar – at hann bara svarar okkurt, sum hann ikki hevur hugsað um. Tað vildi Bárður Nielsen gera tað til á Rás2 mikudagin, tá hann legði Miðlahúsið undir at hava yvirtulkað Løkke. Men forsætisráðharrin veit útmerkað væl, hvat tað merkir, tá ein føroyskur miðil spyr, hvat hann heldur um stjórnarskipanaruppskotið.

Í 2011 kollðømdi hann tað. Nú sigur hann seg skilja, at tað er innan fyri grundlógina, og at hann tí kann blástempla tað.

Uttan iva hevur lögmaður umrøtt uppskotið við forsætisráðharran á ríkisfundi – og uttan iva hevur Bárður somuleiðis umrøtt málið á floksfundi. So Løkke kennir fullvæl og betur enn nakar annar danskur politikar problematikkin um føroyskan sjálvsavgerðarrætt.

STATSMINISTERIET



Sosialurin

Tel. 341800
www.sosialurin.fo

Ábyrgdarblaðstjóri:
Eirikur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo

Blaðstjóri:
Barbara Holm
barbara@sosialurin.fo

Marknaðardeild
lysing@sosialurin.fo
Stovnaður: 1927

Prent: Prentmiðstöðin
Avgreiðsla: mán - frí
kl. 08.00 - 16.00

Útgevni: Sp/f Sosialurin
Uppseting: Sosialurin